

Riksradiö Försumlig far — strejkbrytare

I radions P1 mellan kl 17.00 och 17.30 intervjuas idag kvinnohistorikern Hjärdis Levin av Marianne Lindström. Programmet handlar om tre kvinnor som tidigt propagerade för födelsekontroll. Två av dem Elma Danielsson och Helene Ugland-Andersson tillhörde den socialdemokratiska arbetarrörelsen i Malmö respektive Norrköping.

Vissa beröringspunkter fanns mellan dessa kvinnor. Båda var utbildade till lärarinnor, men ingen av dem praktiserade detta yrke, utan ägnade sin tid åt socialdemokratien. De hade anknytning till var sin socialdemokratisk tidning. Elma Danielsson som var gift med Axel Danielsson, den skånska arbetarrörelsens ledare, var anställd på tidningen Arbetet i Malmö. Helene Ugland-Andersson var gift med redaktören för tidningen Folkbladet i Norrköping.

Den tredje kvinnan var författarinnan Frida Stéenhoff, som debuterade 1896 med pjäsen "Lejonets unge". Hon bodde under många år i Sundsvall, en stad till vilken också Elma Danielsson hade anknytning. Frida Stéenhoff höll ett antal uppmärksammade födelsekontrollföredrag.

Hennes stora patos var kvinnans och barnets oberoende av

mannen/fadern. Hon skrev bland annat om ett försäkrings-system som skulle göra mor och barn ekonomiskt oberoende. Hon kan räknas som en av förespråkarna för den "nya moralen" och startade bland annat en svensk förening för moderskydd och sexualreform efter tysk förebild.

Gemensamt med Helene Ugland-Andersson hade Frida Stéenhoff att verka för en bättre värld för människorna att leva i. Där såg hon kriget som ett av manssamhällets avarter och trodde att en feministisk moral det vill säga en moral som tog hänsyn till kvinnors behov och önsknings skulle kunna utplåna krig.

Både Elma Danielsson och Helene Ugland-Andersson tog sig för att ställa sexualmoraliska krav på männen inom arbetarrörelsen bland annat genom att kräva att män som övergav kvinnor som de gjort med barn skulle stämplas som strejkbrytare. För detta fick de ingen förståelse.

För Helene Ugland-Andersson ledde denna oförståelse, för ett som hon ansåg berättigat moraliskt krav, till att hon lämnade arbetarrörelsen och gick över till högern.

P 1 tisdag kl 17.00